

PROTOCOL

OMGAAN MET (ON) GEWENST GEDRAG

Basisschool St. Theresia Ransdaal
Basisschool UmmerClumme Klimmen

Wij vinden het op onze scholen belangrijk dat we een veilige leeromgeving creëren voor iedereen die op school aanwezig is. We zijn in het schooljaar 2016-2017 gestart met SWPBS, een schoolbrede aanpak om vanuit gemeenschappelijke waarden gewenst gedrag aan te leren. De waarden: Respect, Veiligheid en Verantwoordelijkheid zijn door leerkrachten en leerlingen gekozen.

We hebben op de gangen, de toiletten en het plein gedragsverwachtingen opgehangen. Per ruimte hebben we 'les gegeven' in het gevraagde gedrag. We hebben ook lessen gegeven rondom pestpreventie waarin kinderen hebben geleerd hoe ze kunnen reageren op pestgedrag/ongewenst gedrag.

In de lessen zit steeds een vaste volgorde in: voordoen – nadoen (gewenst) – nog 1x voordoen – vragen: 'wat zie je?'. De kinderen leren op deze manier welk gedrag er bij ons op school gewenst is.

We gaan altijd uit van de **positieve benadering** wanneer wij gedrag corrigeren. Dit betekent dat wij altijd zullen kijken of een waarschuwing van dichtbij (verbaal indien mogelijk non-verbaal) mogelijk is. Ieder kind verdient een nieuwe kans. Dit betekent dat het meteen na de consequentie een nieuwe kans krijgt. Kinderen die een hele dag gewenst gedrag laten zien worden aan het eind van de dag extra in het zonnetje gezet.

In onderstaand protocol worden de diverse categorieën rondom ongewenst gedrag beschreven en staat ook hoe wij als team omgaan met kinderen die ongewenst gedrag laten zien gedurende de les of de pauze.

Categorieën:

Licht ongewenst gedrag (categorie 1).

Onder licht ongewenst gedrag verstaan wij storend en belemmerend gedrag. We hebben het dan over zaken zoals door de les praten, geluiden maken, ongewenst lopen, spullen niet opruimen, etc. Ook het vergeten van gymspullen, schoolspullen en/of huiswerk hoort hierbij.

Op het schoolplein kun je denken aan door een spel lopen, een bal wegschieten en je niet houden aan de afspraken die op het plein gelden. Of het voeren van welles/nietes discussies.

Ongewenst gedrag (categorie 2).

Onder ongewenst gedrag verstaan wij het gedrag dat als bedreigend door leerling en/of leerkracht wordt ervaren en waar direct actie op moet worden ondernomen. We hebben het dan over zaken zoals fysiek en verbaal geweld, pesten, gericht gooien met spullen, weigeren van opdrachten van de leerkracht, overtreding van het social media protocol etc. Ook het hardnekkig volhouden van licht ongewenst gedrag valt hieronder.

Ontoelaatbaar gedrag (categorie 3).

Onder ontoelaatbaar gedrag verstaan wij de overtreffende trap van categorie 2. Hierbij moet direct worden opgetreden en melding gemaakt worden bij directie. Het gaat hier om ernstig verbaal/fysiek geweld tegen kinderen waardoor het kind gewond raakt of emotionele overbelasting gaat vertonen. Het gaat ook om verbaal/fysiek geweld tegen alle volwassenen in school.

Ook bewuste vernieling van spullen (geen kapotte potlood, maar ruiten, tafels, tassen), diefstal, weigeren van opdrachten van directie of IB, intimidatie of seksuele handelingen worden bij ons beschouwd als ontoelaatbaar gedrag.

Het herhaaldelijk overtreden van sociaal mediaprotocol valt ook hieronder.

CONSEQUENTIES BIJ ONGEWENST GEDRAG

Categorie 1 Licht Ongewenst gedrag

Gedrag leerkracht	2 waarschuwingen geven tot een consequentie volgt (SWITCH)
Consequentie	<p>- 1e keer rood: leerling krijgt time-out Duur richtlijn: groep 1 t/m 4 -> 5 minuten. Groep 5 t/m 8 -> 10 minuten. Na schooltijd volgt er een gesprek tussen de leerling en de leerkracht.</p> <p>- 2e keer rood op een dag: leerling krijgt een time-out. Duur richtlijn: groep 1 t/m 4 -> 5 minuten. Groep 5 t/m 8 -> 10 minuten. Na schooltijd volgt er een gesprek tussen de leerling en de leerkracht.</p> <p>- schoolspullen/huiswerk/gymspullen volgens afspraken in eigen bouw (onderbouw / middenbouw / bovenbouw) - Tijdens het buitenspelen is de afspraak dat licht ongewenst gedrag leidt tot een time-out op het plein.</p>
Registeren	Leerkracht bij 2x rood op een dag Eduscope bij incidenten.
Informereren ouders	Bij 2x op een dag in rood worden de ouders z.s.m. gebeld.
Wanneer opschalen?	Indien de leerling het gedrag niet voldoende bijstelt zal de leerkracht de ib 'er inschakelen. Samen bespreken zij of en wanneer ze ouders uitnodigen voor een gesprek.

Categorie 2 Ongewenst gedrag

Gedrag leerkracht	Geen waarschuwing, direct consequentie.
Consequentie	<p>Groep 1 t/m 4 -> leerling krijgt 10 minuten time-out op dezelfde dag (lk bepaalt).</p> <p>Groep 5 t/m 8 -> leerling moet 30 minuten nablijven en werken aan lesstof op dezelfde dag.</p> <p>Overtreding protocol internetgebruik -> verval van recht op computergebruik</p>
Registeren	Leerkracht noteert in Eduscope bij incidenten,
Informereren ouders	Direct melding naar ouders door leerkracht. Leerkracht belt ouders.
Wanneer opschalen?	Na 3x binnen 3 weken volgt een gesprek leerkracht, ouders en IB.

Categorie 3 Ontoelaatbaar gedrag

Gedrag leerkracht	Geen waarschuwing, direct consequentie. Leerling wordt naar directie of IB gestuurd. Gaat de leerling niet dan haalt een andere leerling IB of directie.
Consequentie	<p>Groep 1-2 -> Directie bepaalt actie.</p> <p>Groep 3 t/m 8 -> Directie bepaalt actie. Meestal zal dit zijn: Leerling krijgt interne schorsing (directie bepaalt duur). Leerling zit in de spreekkamer en krijgt lesstof die het kind zelfstandig kan verwerken. Aan het einde van de lesdag meldt de leerling zich bij de leerkracht. Die controleert het werk. Een kwartier na het einde van de lesdag komen ouders de leerling ophalen. Heeft het kind niet genoeg werk af dan moet hij/zij dit thuis nog afmaken.</p>

	Afhankelijk van de ernst van het incident en de eventuele voorafgaande incidenten neemt de directie verdere beslissingen. Hierbij kan het ook zijn dat een leerling van bijvoorbeeld buitenschoolse activiteiten wordt buitengesloten. Melding bij wijkagent indien nodig.
Registeren	Leerkracht mailt incident naar directie/IB. Directie/IB noteert in Eduscope bij incidenten.
Informereren ouders	Direct melding naar ouders door directie/IB. Ouders worden uitgenodigd voor een gesprek met directie en de leerkracht. Pas na het gesprek mag de leerling weer de groep in.
Wanneer opschalen?	Protocol schorsing en verwijdering van INNOVO wordt gevolgd.

Volgorde bij afwezigheid: Directie-IB-Bouwcoördinator (een bouwcoördinator is het aanspreekpunt van de onder- of bovenbouw)

Incidentenregistratie logboek in Eduscope voorbeelden:

Bij categorie 1 wordt bij 2x rood op een dag een notatie in Eduscope gezet.
Categorie 2 en 3 moeten altijd worden genoteerd.

Voorbeeld van noteren in Eduscope:

Datum: 23-2-2017

Categorie 2

Incident: Paola slaat Jose tijdens voetbalspel

Plaats: plein

Actie: 30 min nablijven

Datum 25-2-2017

Categorie 1

Incident: 2x rood op een dag (blijven praten, werk niet maken)

Plaats: klaslokaal, diverse vakken, rekenwerk weigeren

Actie: ouders geïnformeerd

Datum: 28-3-2017

Categorie 3

Incident: Paola bedreigt Paul tijdens handvaardigheid les. Ze hadden al een paar waarschuwingen gehad omdat ze onenigheid hadden over de materialen. Paola heeft toen met een schaar naar Paul gestoken.

Plaats: klaslokaal

Actie: interne schorsing en gesprek met ouders

Uitleg SWITCH

Binnen **alle groepen** maken we voor het corrigeren van licht ongewenst gedrag gebruik van het SWITCH systeem. Dit systeem geeft kinderen inzicht in hun gedrag en leert ze om een "SWITCH" te maken en te kiezen voor gewenst gedrag.

Binnen elke groep maakt de leerkracht samen met de leerlingen afspraken over gewenst gedrag. Wij noemen deze afspraken; **gedragsverwachtingen**. Een gedragsverwachting in de groep kan bijvoorbeeld zijn: Wij steken onze vinger op en wachten totdat we een beurt krijgen.

Aan het begin van de dag hangen de namen van alle kinderen in het groene vak van het SWITCH systeem. Wanneer een leerling zich niet aan een gedragsverwachting houdt, dan zal de leerkracht indien dit mogelijk is een ander kind in de buurt een compliment geven voor het gewenste gedrag. We zien dat kinderen in de buurt daarvan meestal al hun eigen gedrag bijstellen en verdere acties niet nodig zijn.

Wanneer een kind zijn gedrag niet bijstelt, dan benoemt de leerkracht welk gewenst gedrag hij van de leerling wilt zien. Bijvoorbeeld: "Katja, ik verwacht dat jij nu doorwerkt en stil bent". Wanneer Katja het gewenste gedrag laat zien dan krijgt ze een compliment en blijft haar naam in het groene vak hangen.

Op het moment dat Katja niet omschakelt naar gewenst gedrag (dus geen SWITCH maakt) dan hangt de leerkracht haar kaartje in het oranje vak. Je doet dit na 2-5 minuten omdat je haar de kans wilt geven om haar gedrag bij te stellen. Dit omhangen van het kaartje betekent eigenlijk net als in de sport: let op/ waarschuwing. De leerkracht spreekt dan weer uit welk gedrag hij graag wilt zien van Katja.

Katja heeft nu dus weer twee keuzes. Of ze laat het gewenst gedrag zien (positieve SWITCH) en de leerkracht hangt haar kaartje weer terug naar het groene vak. Of ze gaat door met het overtreden van de gedragsverwachtingen en dan hangt de leerkracht het kaartje in het rode vak.

Wanneer het kaartje in het rode vak hangt volgt er de eerste keer een time-in. Een time-in houdt in dat de leerling op een plek in de groep 5-10 minuten apart werk gaat maken. Na deze time-in komt het naamkaartje in het oranje vak te hangen en heeft de leerling weer de keuze om het goed te gaan doen.

Bij een tweede keer rood op een dag volgt een time-out. Een time-out houdt in dat de leerling op een plek in een andere groep 5-10 minuten apart werk gaat maken. Wanneer een leerling 2 keer op een dag in rood heeft gehangen, dan zullen wij daarover contact opnemen met de ouders van de leerling.

Wij vinden het belangrijk dat leerling meerdere kansen krijgen op een dag. Daarom hangen we, alle kaartjes na elke pauze weer in het groene vak en heeft een kind weer een nieuwe kans om het goed te doen.

Kinderen die een hele dag gewenst gedrag laten zien maken kans om **in het zonnetje gezet** te worden. Kinderen die hun schoolspullen/gymspullen of huiswerk waren vergeten komen ook niet in aanmerking om in het zonnetje gezet te worden.

SWITCH SCHEMA

SWITCH

Bij een overtreding als in categorie 2 (zeer ongewenst of bedreigen gedrag) of 3 (buiten proportioneel ongewenst gedrag) van het protocol 'Ongewenst gedrag' volgt een directe verschuiving van groen naar rood

De naam schuift terug op het moment dat de leerling zijn gedrag verbetert en dit volhoudt voor de rest van de les. De leerkracht benoemt het positieve gedrag: 'Wat fijn dat je aan het werk bent gegaan. Dat is erg respectvol.'

Als het kind heeft nagedacht en het oplost met leerkracht of een leerling (wanneer van toepassing), dan gaat de naam terug in oranje. Dit wordt ook benoemd (voorbeeld: 'Bas, je hebt een goede oplossing bedacht door even alleen te gaan zitten. Ik geef je een nieuwe kans. Je schuift naar oranje.').

SWITCH SCHEMA KLAS

Niveau 1 Je houdt je aan de afgesproken regels en zorgt zo voor een fijne sfeer in de groep. 1 keer vergissen mag, maar bij een tweede keer	Niveau 2 .....kom je in oranje terecht. Als je je binnen 2 minuten weer aan de afgesproken regels houdt, schuif je terug naar groen anders.....	Niveau 3 .....kom je in rood terecht, in je eigen klas op een time-out plek werken. Blijf je de regels overtreden, moet je in een andere groep op een time-out plek gaan werken. Na schooltijd moet je 30 minuten nablijven en worden je vader en moeder ook op de hoogte gebracht.	Opmerkingen: Time out: Groep 1, 2 en 3 : 10 minuten Groep 4 t/m 8: 10 minuten en 30 minuten nablijven! Als je na de eerste time-out kunt uitleggen wat er mis ging en we kunnen afspreken dat het nu goed gaat, schuif je terug naar oranje
--	--	---	---

SWITCH

FAQ's:

Waar hang ik mijn SWITCH-bord?

Je hangt het bord bij voorkeur voorin in je groep zodat de kinderen in een oogopslag kunnen zien waar hun eigen naam staan.

Voor kinderen die er behoefte aan hebben kun je eventueel een kleine variant op hun bankje leggen.

Wat doe ik wanneer een kind net voor de pauze in oranje komt te staan?

Wanneer een kind net een paar minuten voor de pauze in oranje hangt laat je het kaartje na de pauze wel hangen in oranje. Je geeft dit ook direct aan bij het kind. Ik hang je nu in oranje maar je begrijpt dat ik jou nu niet direct na de pauze weer in groen hangt. Laat dadelijk meteen maar zien dat je weet welk gedrag ik wil zien en dan hang ik je naam snel weer in groen.

Wat doe je met een kind dat in de pauze een time-out heeft gehad?

Die leerling mag niet meer meedoen met het in het zonnetje zetten maar heeft zijn straf buiten gehad.

Kan een kind 2 dagen achter elkaar in het zonnetje gezet worden?

Ja dat kan, want dat kind heeft een dag zich gehouden aan de gedragsverwachtingen en verdient daarom ook om in het zonnetje gezet te worden. Anders loont het zich niet meer om je best te doen de dag nadat je in het zonnetje gezet werd.

Natuurlijk heb je als leerkracht ook wel een rol in wie je extra in het zonnetje zet.

ONGEWENST GEDRAG OP HET PLEIN

Hoe gaan we om met ongewenst gedrag op het plein?

Categorie 1 licht ongewenst gedrag:

- Time-out op het plein
- Duur: groep 1 t/m 3 -> 5 minuten. Groep 4 t/m 8 -> 10 minuten.
- Registeren in speelplaatsklapper/schrift
- Doorgeven aan groepsleerkracht i.v.m. afspraak: 2x rood op een dag is bellen met ouders
- Bij time-out op het plein kan de leerling geen groenkampioen meer worden op die dag.

Categorie 2 ongewenst gedrag:

- Leerling van groep 1 t/m 4 krijgt een time out van 10 minuten.
- Leerling van groep 5 t/m 8 moet na school half uur nablijven
- Registeren in speelplaatsklapper en Eduscope
- Doorgeven aan de groepsleerkracht, i.v.m. bellen naar ouders

Categorie 3 ontoelaatbaar gedrag:

- Leerling wordt naar directie of IB gestuurd. Gaat de leerling niet dan haalt een andere leerling IB of directie.
- Directie/IB bepaalt straf.
- Registreren in Eduscope.